

Brüsszel, 2022. november 18.
(OR. en)

14588/22

SOC 621
EMPL 424
GENDER 182
ECOFIN 1142

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	14036/22
Tárgy:	Tervezet – A Tanács következtetései – A nemek közötti egyenlőség a zavarral küzdő gazdaságokban: középpontban a fiatal generáció – Jóváhagyás

1. Mellékelten továbbítjuk a delegációknak „A nemek közötti egyenlőség a zavarral küzdő gazdaságokban: középpontban a fiatal generáció” című tanácsi következtetéseknek az elnökség által elkészített tervezetét.
2. A következtetések a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (*European Institute for Gender Equality*; EIGE) által készített, *Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic* (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után) című szakpolitikai tájékoztatóján alapulnak, amely e dokumentum 1. kiegészítésében található.
3. A szociális kérdésekkel foglalkozó munkacsoport három ülésén¹ vitatta meg a következtetéstervezetet. A munkacsoport nem hivatalos írásbeli konzultációt követően² megállapodásra jutott a következtetések e dokumentum mellékletében foglalt szövegéről³.

¹ 2022. október 10-én, október 28-án és november 10-én.

² Ld. WK 15495/22.

³ A pontokat a sorrendnek megfelelően újraszámozták.

4. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy:

- nyugtázza az EIGE e dokumentum 1. kiegészítésében foglalt szakpolitikai tájékoztatóját;
 - erősítse meg a mellékletben foglalt következtetéstervezetről elért megállapodást, és
 - jóváhagyás céljából továbbítsa a mellékelt következtetéstervezetet a Tanács (EPSCO) 2022. december 8-i ülésére.
-

A nemek közötti egyenlőség a zavarral küzdő gazdaságokban: középpontban a fiatal generáció

Tervezet – A Tanács következtetései

TUDATÁBAN ANNAK, HOGY

1. Európa viharos időket él. Mióta a Tanács 2019-ben következtetéseket hagyott jóvá „A nemek közötti egyenlőséget biztosító gazdaságok az EU-ban: A következő lépések” címmel, jelentős társadalmi-gazdasági kihívások jelentek meg, illetve váltak súlyosabbá a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúja következtében, amelyhez még magas infláció is járul, melynek következtében növekedtek a megélhetési költségek, a megnövekedett üzemanyagköltségek miatt nőtt az energiaszegénység, lakhatási válság alakult ki, az éghajlatváltozás pedig súlyos aszályokhoz, erdőtüzekhez és árvizekhez vezetett. E problémák továbbra is jelentős negatív hatással lesznek az európai emberek, különösen a fiatal és az eljövendő generációk életére. Mindezek a kihívások egyértelmű nemi dimenzióval rendelkeznek,
2. a nemek közötti egyenlőség és az emberi jogok központi helyet foglalnak el az európai értékek között. A nők és a férfiak közötti egyenlőség az Európai Uniónak a Szerződésekben foglalt és az Alapjogi Chartában elismert egyik alapelve, amelyeket a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk abbéli törekvéseik során, hogy megelőzzék, megszüntessék és nyomon kövessék a nemek közötti egyenlőtlenségeket, többek között a szélesebb társadalmi és gazdasági fejleményekből fakadó kockázatok és előnyök megoszlása tekintetében is,

3. 2022 az ifjúság európai éve, és ezzel összefüggésben 2022 októberében sor került „A holnap Európája: A nemek közötti egyenlőség és a gazdaság” című konferenciára, amely teret biztosított a polgárok, különösen a fiatalok számára, hogy megvitassák Európa jövőjét, valamint észrevételeikkel hozzájáruljanak a jövőbeli uniós szakpolitikákhoz. Az egyenlőségközpontú Unió előmozdítása és a nemek közötti, a jelenlegi társadalmi-gazdasági fejlemények által súlyosbított egyenlőtlenségek felszámolása szempontjából alapvető fontosságú, hogy a 2019–2027-es időszakra szóló uniós ifjúsági stratégia valamennyi vonatkozó célkitűzésével összhangban és a vonatkozó európai ifjúsági célok kellő figyelembevételével mellett biztosítani kell, hogy a fiatalok hallathassák hangjukat és támogatást kapjanak a politikai és szakpolitikai folyamatokban való egyenlő részvételükhöz,

NYUGTÁZVA

4. a Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézetének (EIGE) *Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic* (A nemek közötti egyenlőség és a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatása) című, 2021. május 26-án közzétett tanulmányát,
5. az EIGE 2022. október 4-én közzétett, *Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic* (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után) című új szakpolitikai tájékoztatóját,
6. az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) 2022. július 13-án elfogadott véleményét a nemek közötti egyenlőségről,
7. az Európai Parlament 2022. április 7-i állásfoglalását az ukrajnai háború elől menekülő gyermekek és fiatalok uniós védelméről,
8. az Európai Parlament 2022. február 17-i, „Az európai fiatalok szerepvállalásának növeléséről: a járvány utáni foglalkoztatás és társadalmi fellendülés” című állásfoglalását,

9. az Európai Parlament 2021. január 21-i állásfoglalását a mindenki számára elérhető tisztességes és megfizethető lakhatásról,
10. a *The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy* (A holnap Európája: A nemek közötti egyenlőség és a gazdaság) című, 2022. október 3–4-én Prágában tartott magas szintű konferencia eredményeit, amelyben a résztvevők hangsúlyozták, hogy egyrészt meg kell őrizni és elő kell mozdítani a nemek közötti egyenlőséget az olyan új realitásokkal összefüggésben, mint például Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúja, a lakhatási válság és az energiaszegénység, másrészt hogy kezelni kell azokat a kihívásokat, amelyekkel a fiatalok ma szembesülnek, annak érdekében, hogy a közeljövőben megvalósuljon az egyenlőségközpontú Unió,
11. a *Tackling energy poverty: EU approach & sharing best practices* (Az energiaszegénység kezelése: Uniós megközelítés és a bevált gyakorlatok megosztása) című, 2022. október 24-én Prágában tartott magas szintű konferencia eredményeit, amelyben a résztvevők hangsúlyozták, hogy fontos orvosolni a nők – főként az egyedülálló anyák és az idős nők – kiszolgáltatott helyzetét az energiaszegénység kapcsán,

TEKINTETTEL ARRA, HOGY

12. a világjárványt követő gazdasági helyreállítás ugyan megkezdődött, ám nem zárult le. A világjárvány megfékezése érdekében 2020 tavaszán és azt követően bevezetett korlátozások a gazdasági tevékenység visszaesését okozták. Az ugyanazon év nyarán kijelölt helyreállítási pályán számos tényező képezett akadályt, így többek között számos árucikk árának emelkedése, a globális ellátási láncok zavarai, inflációs nyomás és a Covid19 újabb hullámai, amelyek számos országban a korlátozások visszaállításához vezettek,

13. a világjárvány nyomán vita alakult ki arról, hogy miként biztosítható a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő helyreállítás. E tekintetben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyedülálló lehetőséget kínált arra, hogy rendkívüli források álljanak rendelkezésre a nemek közötti egyenlőség megvalósítására irányuló intézkedésekre. Ez a lehetőség azonban nem mindig került kellőképpen kiaknázásra, mivel a nemek közötti egyenlőség szempontja gyakran nem tükröződik kellőképpen a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben, és nagyon kevés intézkedés született a nők sajátos szükségleteinek kielégítésére. A felmerült további társadalmi-gazdasági kihívások miatt most még sürgetőbb feladat a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő helyreállítás biztosítása,
14. a fiatal nők és férfiak különösen kiszolgáltatottak a Covid19-válság gazdasági következményeivel szemben. Mivel a fiatalok gyakran dolgoznak ideiglenes és részmunkaidős munkakörökben vagy kapcsolatintenzív ágazatokban, nagyobb eséllyel bocsátják el őket vagy csökkentik munkaidejüket. A fiatalok emellett gyakran vesznek részt fizetés nélküli szakmai gyakorlatokon. Míg a fiatal férfiak számos tagállamban fokozatosan visszatérnek a munkaerőpiacra, a fiatal nők tartósabb munkanélküliséggel küzdenek⁴. A jelenlegi kihívások további terheket rónak a fiatal nőkre és férfiakra, és tovább erősítik annak kockázatát, hogy napjaink fiatal generációja anyagilag kevésbé lesz jó helyzetben, mint a korábbi generációk,

⁴ *Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic. A policy brief.* (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után. Szakpolitikai tájékoztató), EIGE, 2022.

15. míg a nők felülreprezentáltak voltak a világjárvány idején a munkahelyek megszűnése által kevésbé érintett ágazatokban – például az oktatásban és az egészségügyben –, esetükben összességében nagyobb mértékben csökkent a ténylegesen ledolgozott órák száma, mint a férfiakéban⁵. A korábbi helyzethez képest emellett a világjárvány idején kevesebb nő számolt be arról, hogy az ápolási-gondozási feladatokat egyenlő mértékben osztja meg partnerével, és többen számoltak be arról, hogy a nem fizetett ápolási-gondozási munka nagy részét nekik kellett vállalniuk. A világjárvány tehát súlyosbította a nemek között már fennálló egyenlőtlenségeket azáltal, hogy állandósította a hagyományos nemi szerepeket a magánszférában, és a fiatal nőknek nemcsak a gyermekgondozás és a házimunka többségét, hanem az otthoni oktatási feladatokat is el kell látniuk. A fizetett munkalehetőségek és a szabadidő kárára ápolási-gondozási feladatokra fordított több idő jelentős negatív hatást gyakorolt a nők munka és magánélet közötti egyensúlyára, mentális egészségére, általános jóllétére és gazdasági függetlenségére. Ez különösen igaz a kisgyermekes nőkre,

⁵ *Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic. A policy brief.* (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után. Szakpolitikai tájékoztató), EIGE, 2022.

16. a Covid19-világjárvány miatt sok európainak módosítani kellett munkavégzési szokásait, és magáévá kellett tennie az online világot, alkalmazkodva a távmunka gyakorlatához. A rugalmas munkavégzési formákat, például a nem a szokásos munkaidőben végzett munkát is egyre gyakrabban alkalmazzák. Az otthoni munkavégzést sokaknak össze kellett kapcsolnia a családtagok ellátásával. A nők többletterheihez az is hozzátartozott, hogy munkarendjüket módosítaniuk kellett, miközben további ápolói-gondozói szerepet is be kellett tölteniük, ez pedig súlyosbította a meglévő egyenlőtlenségeket. A kijárási korlátozások időszakában az anyákat 50 %-kal gyakrabban szakították meg munkájukban, mint az apákat⁶. A szegény és gazdaságilag perifériára szorult családok esetében a világjárvány negatívan érintette mind a foglalkoztatási lehetőségeket, mind a gyermekek oktatásban való részvételének lehetőségét. A távmunka és a hibrid munkavégzés folytatása és további alkalmazása a világjárvány utáni Európában számos tényezőtől függ, beleértve annak a termelékenységére, a munkaszervezésre és a munkafeltételekre gyakorolt hatását is. Amennyiben azonban a távmunkát továbbra is alkalmazni fogják, sürgősen foglalkozni kell a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos, ebből fakadó új kihívásokkal, valamint a munkaidőn kívül biztosítani kell a munkavállalók lecsatlakozáshoz való jogát, ahogy azt is, hogy tartózkodjanak a munkával kapcsolatos elektronikus kommunikációtól. Meg kell akadályozni, hogy a távmunka kizárólag a nők esetében váljon az irodai munka alternatívájává, erősítve ezzel a sztereotípiákat és a diszkriminatív gyakorlatokat. Amennyiben ugyanakkor megfelelően alkalmazzák, a távmunka elősegítheti a fizetett munka és a nem fizetett ápolási-gondozási munka egyenlő megoszlását a nők és férfiak között. A konnektivitáshoz és a digitális technológiákhoz való egyenlő hozzáférés emellett segíthet a digitális készséghiány áthidalásában is. Fontos a bevált gyakorlatok cseréje a nemek közötti egyenlőségnek a távmunka összefüggésében történő előmozdítása terén is,

⁶ *Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic* (A nemek közötti egyenlőség és a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatása), EIGE, 2021.

17. az otthoni munkavégzés során a nők jobban ki lehetnek téve a kapcsolati erőszaknak és a munkahelyi erőszak egyéb formáinak, beleértve az online nemi alapú erőszakot, a zaklatást és a bántalmazást. Foglalkozni kell a távmunkával összefüggő erőszak e megnövekedett kockázatával is,
18. Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja eszkalálódó humanitárius válságot okozott Európában; több mint 7,4 millió ember menekült el Ukrajnából⁷, és további 7 millió ember kényszerült elhagyni lakóhelyét Ukrajnán belül⁸. A válság elől menekülők 90 %-a nő és gyermek⁹.
19. az Ukrajnából menekülők közül sokan – különösen az ukrán nők és lányok – még azt követően is számos különböző akadállyal szembesülnek, hogy az EU-ban átmeneti védelemben részesültek, ideértve a lakhatás hiányát, a képzéseken és nyelvtanfolyamokon való korlátozott részvételi lehetőséget, a munkaerőpiacra való belépés nehézségeit, a kisgyermekkorai nevelés és gondozás hiányát, valamint az egészségügyi ellátáshoz való elégtelen hozzáférést. Emellett különösen a fiatal nők és lányok vannak kitéve a szexuális és nemi alapú erőszaknak és az emberkereskedelemnek. Helyre kell állítani az Ukrajnát elhagyók életének stabilitását, többek között a felnőttek tisztességes foglalkoztatásának, a fiatalok és gyermekek minőségi – egyebek mellett kisgyermekkorai – gondozásának és oktatásának, valamint a kultúrához való hozzáférésnek a biztosításával, továbbá a kizsákmányolással, az emberkereskedelemmel és az erőszakkal szembeni védelem nyújtásával. Ez a védelem különösen fontos az ukrán nők és gyermekek számára, akiket különböző ideiglenes szállásokon helyeznek el, ahol kihasználhatják kiszolgáltatottságukat,

⁷ *Operational Data Portal / Ukraine Refugee Situation* (Műveleti adatportál / Az ukrainai menekültügyi helyzet), ENSZ, 2022.

⁸ *Ukraine: Internally Displaced Persons (IDP)* (Ukrajna: Belső menekültek), ENSZ, UNHCR, 2022.

⁹ *Ukraine Emergency* (Az ukrainai szükséghelyzet), ENSZ, UNHCR, 2022.

20. Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúja sötét árnyékot vetett a gazdasági kilátásokra, megállítva a folyamatban lévő, még törekeny helyreállítást. A nyersanyagárak meredek emelkedése, amely tovább súlyosbítja az inflációs nyomást, valamint visszafogja a jövedelmeket és a kiadásokat, súlyos terhet ró az emberek megélhetésére szerte az Európai Unióban. Emellett az Ukrajnából lakóhelyüket elhagyni kényszerült emberek millióinak – többségükben nőknek és gyermekeknek – az érkezése további kihívást jelent az európai gazdaságok számára, amelyeket a közelmúlt eseményei már most is megterhelnek,
21. a jelenlegi európai gazdasági helyzet a nemek között már meglévő strukturális egyenlőtlenségek miatt különböző módon érinti a férfiakat és a nőket. A fiatal nők csaknem kétszer akkora valószínűséggel töltenek több mint napi négy órát gyermekgondozási feladatokkal, mint a fiatal férfiak¹⁰. A nem fizetett ápolási-gondozási munka terén fennálló egyenlőtlenséget nemcsak a nemi sztereotípiák és az olykor nem megfelelő kisgyermekkorai nevelési és gondozási, valamint a szabadságra vonatkozó politikák erősítik, hanem az is, hogy a nők átlagosan kevesebbet keresnek, mint a férfiak, ami arra ösztönzi a családokat, hogy állandósítsák azt a modellt, amelyben főként a férfi a kenyérkereső, a nő pedig háztartásbeli. Mivel az ápolási-gondozási feladatok nagyobb részét a nők látják el, sok fiatal nő marad a munkaerőpiacon kívül, miután befejezte tanulmányait, vagy már korai szakaszban megszakítja pályafutását. A nők esetében az is valószínűbb, hogy részmunkaidőben, vagy atipikus, illetve rugalmas szerződéssel dolgoznak. Az a tény, hogy a nők aránytalanul nagy arányban végzik a nem fizetett ápolási-gondozási munkát, alapvető oka a nemek közötti bér- és nyugdíjegyenlőtlenségnek, valamint annak, hogy a nők jobban ki vannak téve a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatának,

¹⁰ *Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic. A policy brief.* (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után. Szakpolitikai tájékoztató), EIGE, 2022.

22. Európa lakhatási válsággal küzd. A lakhatással kapcsolatos költségek már a Covid19-világjárvány előtt is jelentősen nőttek. A 2010 és 2022 első negyedéve közötti időszakban az EU-ban a bérleti díjak 17 %-kal, a lakásárak pedig 45 %-kal emelkedtek¹¹. A magasabb lakhatási költségek – különösen a kis lakóegységek esetében – különösen negatív hatást gyakoroltak a fiatal generációra. A megtakarítások hiánya és az alacsony jövedelem miatt a fiatalok nem tudnak olyan saját ingatlanokba beruházni, amelyek pénzügyileg, fizikailag és érzelmileg is stabilitást biztosítanak a jövőre nézve. Sok fiatal vonz a nagyvárosok munkaerőpiaca, akik így nagymértékben függnek a bérleti piachoz való hozzáféréstől és a mobilitástól. A lakhatási költségek emelkedése miatt sok fiatal továbbra is családjával él¹², vagy kénytelen a kívánnál hosszabb ideig közös lakásban élni, gyakran túlszűfolt körülmények között. A fiatal nők, különösen az egyszülős családok és a külföldi származású nők – többek között az Ukrajnában lakóhelyüket elhagyni kényszerült nők – különösen kiszolgáltatott helyzetbe kerülhetnek, részben azért is, mert a lakhatáshoz való hozzáférés kapcsán a megkülönböztetés és a bántalmazás sajátos formáival szembesülhetnek,

¹¹ *One in five people in the EU at risk of poverty or social exclusion* (Az EU-ban minden ötödik ember ki van téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség kockázatának), Eurostat, 2021.

¹² 2019-ben a 18–24 év közötti fiatalok 80 %-a számára a családi otthon volt a fő lakhatási lehetőség.

23. a magas infláció, a Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúja mind hozzájárult a megélhetési költségek növekedéséhez, beleértve az áruk és szolgáltatások, az energia és a lakhatás árát is. Európa orosz földgáztól való függősége és az orosz földgázellátás csökkenése jelentősen növelte az energiaárakat, aminek következtében a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek lemaradtak. Az EU lakosságának 8 %-a már 2020-ban sem tudta megfelelően melegen tartani otthonát¹³. Az energiaszegénység az alacsony jövedelem, a magas energiaárak és a gyenge energiahatékonyság – különösen az épületek gyenge energiahatékonysága – kombinációjából ered, és a nőket nagyobb mértékben érinti, mint a férfiakat. A jövedelmi egyenlőtlenségek miatt a nők kevesebb rendelkezésre álló jövedelmet tudnak a magas energiaköltségekre fordítani, és sokan közülük rossz szigetelésű és alacsony energiahatékonyságú épületekben élnek. Az energiaköltségek különösen nagy kihívást jelentenek azon nyugdíjas korú nők számára, akik egyszemélyes háztartásban élnek. A nők energiafogyasztási szokásai emellett eltérnek a férfiakétól¹⁴. Az idős, illetve a munkanélküli nők általában több időt töltenek otthon, ami hatással van energiafogyasztásukra is. Végezetül a nők tudatosabbak a túlfogyasztással kapcsolatban, és válság idején nagyobb hajlandóságot mutatnak fogyasztási szokásaik megváltoztatására. Továbbra is alulreprezentáltak ugyanakkor az energiaágazatban, valamint az energiával kapcsolatos oktatásban és kutatásban, ez pedig megakadályozza őket abban, hogy részt vegyenek az e területre vonatkozó döntéshozatalban,

¹³ *Energy poverty in the EU* (Energiaszegénység az EU-ban), Európai Bizottság, 2022.

¹⁴ *Women, Gender Equality and the Energy Transition in the EU* (Nők, nemek közötti egyenlőség és energetikai átállás az EU-ban) (A FEMM bizottság megbízásából készített tanulmány), Európai Parlament, 2019.

Gender Perspective on Access to Energy in the EU (Az energiához való hozzáférés nemi dimenziója az EU-ban) (A FEMM bizottság megbízásából készített tanulmány), Európai Parlament, 2017.

24. bár a szegénység és a társadalmi kirekesztődés széles körben elterjedt jelenség¹⁵, általánosságban erősebben érinti a nőket, mint a férfiakat. Ráadásul míg az egyszülős családok jelentős része ki van téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának, az EU-ban az egyszülős családokban a szülő közel 85 %-ban nő¹⁶. Az EU-ban a fiatal nők és férfiak különösen kiszolgáltatottak a Covid19-világjárvány gazdasági következményeivel szemben, a fiatal nők pedig nagyobb mértékben vannak kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés és az anyagi nélkülözés kockázatának, mint a fiatal férfiak¹⁷. A fiatal nők emellett mind a munkaerőpiacra való belépéskor, mind munkaerőpiaci részvételük során szembesülnek nemi alapú akadályokkal és sztereotípiákkal: ez nemcsak az adott pillanatban jelent problémát, hanem hosszú távú következményekkel is jár, mert szélesíti a nemek közötti bérkülönbséget és a nyugdíjak terén fennálló egyenlőtlenségeket, továbbá korlátozza a nők lehetőségeit egész életük során,
25. a zöld átállás megvalósítása minden eddiginél sürgetőbbé vált, tekintettel azokra az eszkálálódó hatásokra, amelyek az éghajlatváltozás, Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborúja, valamint Európa orosz földgáztól való függősége, illetve a csökkenő orosz földgázellátás okoz. Megfelelő kísérő politikák nélkül azonban a zöld átállás során bizonyos csoportok, köztük a fiatal nők és férfiak lemaradhatnak. A méltányos zöld átállásra vonatkozó szakpolitikák és jogi keret kialakítása során tekintettel kell lenni a fiatal generáció igényeire, és érvényesíteni kell a nemek közötti egyenlőség szempontját. A fiatalok véleményét érdemben és hatékonyan érvényesíteni kell az EU-n belüli és kívüli politikai döntéshozatali folyamatban, annál is inkább, mivel az éghajlatváltozás és a növekvő energiaköltségek globális problémát jelentenek, és különösen negatív hatással vannak a fiatal nőkre és a jövő generációira. A fiatal nőknek és férfiaknak olyan készségeket és kompetenciákat kell elsajátítaniuk, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy részt vegyenek a zöld és digitális átállásban, és megragadják az abban rejlő lehetőségeket,

¹⁵ 2021-ben az EU-ban minden ötödik ember ki volt téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának. További információkért lásd: *Living conditions in Europe - poverty and social exclusion* (Életkörülmények Európában – szegénység és társadalmi kirekesztés), Eurostat, 2022.

¹⁶ *Poverty, gender and lone parents in the EU* (Szegénység, nemi szerep és egyedülálló szülők az Unióban), EIGE, 2016.

¹⁷ *Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic. A policy brief.* (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után. Szakpolitikai tájékoztató), EIGE, 2022.
Material and social deprivation rate by age and sex (Az anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya életkor és nemek szerinti bontásban), Eurostat, 2022.

26. fontos biztosítani, hogy az Unió 2050-ig megvalósítandó klímasemleges és környezeti szempontból fenntartható gazdaságra való átállása méltányos legyen, és senki se maradjon le. A civil társadalom és különösen a fiatalok ambiciózusabb fellépésre szólítottak fel az éghajlatváltozás elleni küzdelem, valamint annak figyelembevétele érdekében, hogy a fiatal generációk és a nők nagyobb mértékben vannak kitéve az éghajlatváltozás negatív hatásainak. Ezért ebben az összefüggésben fontos tiszteletben tartani és előmozdítani a nemek közötti egyenlőséget, minden nő és lány esélyegyenlőségének szavatolását és a generációk közötti méltányosságot. A zöld, a digitális és az ápolási-gondozási gazdasági ágazatokba történő beruházások további munkahelyeket teremthetnek a fiatalok számára. A nemek között már meglévő egyenlőtlenségek és sztereotípiák miatt azonban a nők és a férfiak nem egyenlően részesülnek ezen előnyökből. A digitalizációba és a zöld gazdaságba történő célzott beruházások révén elért haszon magasabb lehet a fiatal férfiak, mint a fiatal nők esetében, hacsak nem születnek határozott intézkedések annak biztosítása érdekében, hogy a nők teljes mértékben részt vegyenek a méltányos átállásra vonatkozó kezdeményezésekben¹⁸. Emellett az ápolási-gondozási ágazatban a munkakörülmények gyakran bizonytalanok, és javításra szorulnak,

¹⁸ *Global Employment Trends for Youth 2022: Europe and Central Asia* (A fiatalokat illető globális foglalkoztatási trendek 2022-ben: Európa és Közép-Ázsia), Nemzetközi Munkaügyi Szervezet, 2022.

27. az a tény, hogy a Covid19-világjárványra adott válaszok felgyorsították a digitális átállást, egyszerre jelent lehetőséget és kihívást a nemek közötti egyenlőség szempontjából. A jövő munkaerőpiacán növekedni fog a technológiai szakemberek, mint például a számítógépes mérnökök és az IKT¹⁹ terén jártas szakemberek iránti kereslet. Ugyanakkor az IKT-oktatás és az IKT-foglalkozások terén egyértelmű nemi szegregáció figyelhető meg továbbra is, és ezzel foglalkozni kell. E digitális szakadékot tovább mélyítheti a nemi elfogultság, amelyet egyes mesterséges intelligenciás eszközök és folyamatok gyakran nem vesznek figyelembe. Tekintettel arra, hogy a világjárványt követő helyreállításnak a zöld és digitális átállással összhangban kell megtörténnie, a TTMM²⁰-kompetenciák várhatóan mind alapvetőbb szerepet játszanak majd a jövő gazdaságában. A lányok TTMM-tantárgyak iránti érdeklődésének ösztönzése, a nemi sztereotípiák leküzdése és az üvegplafon áttörése alapvető fontosságúak annak elősegítése szempontjából, hogy a nők egyenlően vehessenek részt a jövő munkaerőpiacán. Ezenkívül célzott intézkedésekre, fejlesztési programokra és nemi sztereotípiáktól mentes karrier-tanácsadásra van szükség a lányok és a fiatal nők TTMM-hez kapcsolódó pályákra történő vonzásának és megtartásának az elősegítéséhez, valamint a fiúk és a férfiak belépésének ösztönzéséhez az ápolási-gondozási ágazatba, valamint az oktatási, egészségügyi és jóléti ágazatba. A nemi sztereotípiák leküzdése és annak lehetővé tétele érdekében, hogy a nők – és különösen a fiatal nők – beléphessenek a munkaerőpiacra, a férfiakkal való együttműködésre is kiemelt hangsúlyt kell fektetni olyan kérdések kapcsán, mint a férfiak gondozói szerepe és a nemi alapú erőszak megelőzése,
28. A nők és lányok nem alkotnak homogén csoportot. Mindennapi valóságuk számos tényezőtől függ, például a fajtól, a bőrszíntől, az etnikai vagy társadalmi származástól, a genetikai jellemzőktől, a nyelvtől, a képzettségtől, a társadalmi-gazdasági státusztól, a vallástól vagy meggyőződéstől, a politikai vagy más véleményétől, a nemzeti kisebbséghez tartozástól, a vagyoni helyzettől, a születéstől, a fogyatékoságtól, az életkortól, illetve a szexuális irányultságtól, amelyek együttesen határozzák meg e csoportok lehetőségeit és sajátos kihívásait. Mindezen okokból kifolyólag figyelembe kell venni az interszekcionális diszkriminációt, mivel az a fiatalok különböző csoportjait különbözőképpen érinti.

¹⁹ Információs és kommunikációs technológiák.

²⁰ Természettudományok, technológia, műszaki tudományok és matematika.

29. e következtetések az Európai Parlament, a Tanács, a Bizottság és az e területen érdekelt felek által végzett korábbi munka és az általuk tett politikai vállalások alapján, többek között a mellékletben felsorolt dokumentumok figyelembevételével készültek,

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA

FELKÉRI A TAGÁLLAMOKAT, hogy saját hatáskörüknek megfelelően és a nemzeti körülményeket figyelembe véve, valamint a szociális partnerek szerepét és autonómiáját tiszteletben tartva:

30. biztosítsák, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása során mindvégig alaposan mérlegeljék és mozdítsák elő a nemek közötti egyenlőséget és a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőséget;
31. dolgozzanak ki kormányzati intézkedéseket az olyan átfogó, részvételen alapuló és a nemek közötti egyenlőség szempontját figyelembe vevő nemzeti válságkezelési intézkedések kidolgozása érdekében, amelyek a nőket és a férfiakat egyaránt bevonják, beleértve a nőjogi szervezetek, az ifjúsági szervezetek és a veszélyeztetett csoportok képviselőit is;
32. mozdítsák elő a nemi és az ifjúsági szempontok általános érvényesítését az Ukrajnában és a világ más részein lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek, különösen a nők és a lányok támogatása során, továbbá az életük stabilitásának helyreállítására, valamint a teljes körű munkaerőpiaci és társadalmi integrációjuk biztosítására irányuló lépések megtétele során, különösen az alábbiak révén:
- a) a kizsákmányolástól, az emberkereskedelemtől, a szexuális erőszaktól, valamint a nemi alapú erőszaktól és zaklatástól való védelmük, továbbá az erőszak áldozataivá vált személyek támogatása;
 - b) a méltányos munkaerőpiaci részvétel, a szakképzésben és a felnőttoktatásban való méltányos részvétel, valamint az ezek során történő méltányos bánásmód biztosítása, továbbá a gyermekek számára a kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz, valamint az iskolai oktatásban való részvétel lehetőségének biztosítása;
 - c) a kisgyermekkorai nevelést és gondozást biztosító létesítmények iránti megnövekedett igényre való rugalmas reagálás; és
 - d) a nemzetközileg elismert emberi jogaik védelme;

33. használják ki teljes mértékben az uniós alapokat, mint például a Menekültügyi és Migrációs Alapot, az Európai Szociális Alap Pluszt, az Európai Regionális Fejlesztési Alapot, az Erasmus+-t és az Európai Szolidaritási Testületet a migránsok integrációjának a nemzeti és regionális szinten azonosított szükségleteknek megfelelően történő előmozdítása érdekében, továbbá fordítsanak különös figyelmet a nők és a lányok szükségleteire;
34. segítsék elő a nők munkaerőpiaci részvételét, különösen a férfiak ápolásba-gondozásba való bevonásának növelése, a gyermekeknek nyújtott kisgyermekkorai nevelési és gondozási szolgáltatások, valamint az időseknek és a fogyatékkal élő személyeknek nyújtott gondozási szolgáltatások elérhetőségének, megfizethetőségének és minőségének a javítása, az ápolás-gondozás és a munka összeegyeztethetőségének javítása, valamint a nem fizetett ápolási-gondozási munka nők és férfiak közötti egyenlő megosztásának az ösztönzése által;
35. a nemek közötti egyenlőség előfeltételeként mozgósítsák elő a nem fizetett ápolási-gondozási és háztartási munka nők és férfiak közötti egyenlő elosztása szükségességének jobb megértését és tudatosítását, továbbá dolgozzanak ki és hozzanak létre egy keretet a fizetett munka és a nem fizetett ápolási-gondozási munka nők és férfiak közötti egyenlő megosztásának előmozdítására, beleértve a munka, valamint a családi élet és a magánélet összeegyeztetését célzó intézkedéseket is;
36. küzdjenek mind a horizontális, mind a vertikális nemi szegregáció ellen a munkaerőpiacon, valamint az oktatásban és a kutatásban, különösen a zöld és digitális átállás összefüggésében;
37. folytassák minden szinten az oktatás, a képzés és a foglalkozások horizontális szegregációjának kezelésére irányuló hatékony intézkedések végrehajtását. Kiváltképp aktívan mozgósítsák elő a nők és a lányok IKT-hoz való egyenlő hozzáférését, és foglalkozzanak a nemek közötti szakadék ezen összefüggésben meglévő valamennyi formájával, többek között a nők és a lányok digitális kompetenciáinak javítása, valamint az IKT területén karriert építő nők támogatása révén, arra ösztönözve őket, hogy az IKT-ágazatban maradjanak;

38. mozdítsák elő a nemi alapú erőszak – többek között a partnerkapcsolati erőszak és a kapcsolati erőszak – megnövekedett kockázatának kezelésére és megelőzésére irányuló intézkedéseket;
39. mozdítsák elő a nemi és az ifjúsági szempontok általános érvényesítését valamennyi ágazatban és a meglévő adatok alapján a gazdasági válság kezelése érdekében elfogadott intézkedések kialakítása, végrehajtása és értékelése során. Erősítsék meg a civil társadalommal, a szociális partnerekkel, a nőjogi szervezetekkel, valamint az ifjúsági szervezetekkel és a tudomány világával való együttműködést ezen intézkedések kialakítása, végrehajtása és értékelése terén;
40. nyújtsanak támogatást – többek között pénzügyi támogatást – a nemek közötti egyenlőséget előmozdító civil társadalmi szervezeteknek, különösen a nőjogi szervezeteknek, mivel ezeket súlyosan érintette a globális gazdasági válság, míg az általuk nyújtott szolgáltatások iránt a válság következtében nőtt a kereslet;

FELKÉRI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT ÉS A TAGÁLLAMOKAT, hogy saját hatáskörüknek megfelelően, a tagállamok nemzeti körülményeit figyelembe véve, valamint a szociális partnerek szerepét és autonómiáját tiszteletben tartva:

41. mozdítsák elő a nemzedékek közötti szolidaritást, és biztosítsák a világhárvány utáni helyreállítási politikáknak az életkor szempontját figyelembe vevő és egyidejűleg a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő végrehajtását. Fordítsanak további figyelmet annak biztosítására, hogy e politikák végrehajtása során mindvégig teljes mértékben figyelembe vegyék a leginkább veszélyeztetett csoportok sajátos szükségleteit;
42. biztosítsák, hogy az Ukrajna számára nyújtott humanitárius segítség terén érvényesüljön a nemek közötti egyenlőség szempontja, és hogy annak során vegyék figyelembe a kiszolgáltatott helyzetben lévő nők, férfiak, lányok és fiúk, valamint a marginalizálódás kockázatának kitett valamennyi különböző csoport – többek között az etnikai kisebbségek (például a roma közösség), az LMBTI-személyek, az idősek, a fogyatékkal élő személyek és a vallási kisebbségek – szükségleteit;

43. mozdítsák elő a fiataloknak – különösen a nőknek – az innovatív zöld és digitális technológiák területén történő oktatását, képzését és foglalkoztatását;
44. segítsék elő az érdemi párbeszédet a fiatal generációval, továbbá mozdítsák elő a fiatalok nemi szempontból kiegyensúlyozott és aktív részvételét a szakpolitikai és egyéb döntéshozatalban európai, nemzeti, regionális és helyi szinten, valamint az Unió valamennyi érintett szakpolitikai területén. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy növeljék a lányok és a nők egyenlő és érdemi részvételét a szakpolitikai és egyéb döntéshozatalban;
45. mozdítsák elő a nemi és az ifjúsági szempontok általános érvényesítését a digitális és zöld átállással kapcsolatos valamennyi kutatásban, döntésben és szakpolitikában;
46. gyűjtsenek és terjesszenek életkor és nemek szerint lebontott adatokat, különös tekintettel az energiaszegénységre vonatkozó adatokra, továbbá az energiaszegénységgel kapcsolatos valamennyi szakpolitikában mozdítsák elő a nemi szempontok általános érvényesítését;

FELSZÓLÍTTJA AZ EURÓPAI BIZOTTSÁGOT, HOGY:

47. a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásának értékelésekor fordítson különös figyelmet arra, hogy a nemek közötti egyenlőségre és a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőségre vonatkozó célkitűzések, valamint ezen célkitűzések általános érvényesítése hogyan kerültek figyelembevételre a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben és azok végrehajtásában.

Hivatkozott források

1. Európai uniós intézményközi dokumentum:

A szociális jogok európai pillére

https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_hu.pdf

2. Uniós jogszabályok

A Tanács 2000/43/EK irányelve (2000. június 29.) a személyek közötti, faji- vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról (*HL L 180., 2000.7.19., 22. o.*)

A Tanács 2000/78/EK irányelve (2000. november 27.) a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról (*HL L 303., 2000.12.2., 16. o.*)

A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (*HL L 212., 2001.8.7., 12. o.*)

A Tanács 2004/113/EK irányelve (2004. december 13.) a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint azok értékesítése, illetve nyújtása tekintetében történő végrehajtásáról (*HL L 373., 2004.12.21., 37. o.*)

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról (átdolgozott szöveg) (*HL L 204., 2006.7.26., 23. o.*)

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1158 irányelve (2019. június 20.) a szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről *(HL L 188., 2019.7.12., 79. o.)*

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról *(HL L 57., 2021.2.18., 17. o.)*

3. Tanács

Az Európai Unió Tanácsa és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében üléselő képviselői által elfogadott állásfoglalás az ifjúságpolitika terén folytatott európai együttműködés keretéről: A 2019 és 2027 közötti időszakra szóló uniós ifjúsági stratégia *(HL C 456., 2018.12.18., 1. o.)*

A Tanács ajánlása (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról *(HL C 372., 2020.11.4., 1. o.)*

A Tanács ajánlása (2014. március 10.) a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszeréről *(HL C 88., 2014.3.27., 1. o.)*

A Tanács ajánlása az európai gyermekgarancia létrehozásáról *(HL L 223., 2021.6.22., 14. o.)*

A Tanács ajánlása a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról *(HL C 243., 2022.6.27., 35. o.)*

A nemek közötti egyenlőségről és a témához kapcsolódó más releváns kérdésekről szóló tanácsi következtetések, különösen a következők:

- A Tanács következtetései: „A befogadóbb munkaerőpiacok útján” (7017/15)
- A Tanács következtetései az uniós munkaerőpiacon jelen lévő nők és férfiak készségfejlesztéséről (6889/17)
- A Tanács következtetései az oktatás és a foglalkoztatás terén tapasztalható horizontális nemi szegregáció visszaszorítására irányuló megerősített intézkedésekről (15468/17)
- A Tanács következtetései: „A nemek közötti bérszakadék megszüntetése: kulcsfontosságú szakpolitikák és intézkedések” (10349/19)
- A Tanács következtetései a jóléti gazdaságról (13432/19)
- A Tanács következtetései: „A nemek közötti egyenlőséget biztosító gazdaságok az EU-ban: A következő lépések. A Pekingi Cselekvési Platform 25 éves végrehajtásának áttekintése” (14938/19)
- A Tanács következtetései – „A nemek közötti bérszakadék kezelése: a fizetett munka és a nem fizetett ápolási-gondozási munka megbecsülése és megosztása” (13584/20)
- A Tanács következtetései a távmunkáról (9747/21)
- A Tanács következtetései – A Covid19 társadalmi-gazdasági hatása a nemek közötti egyenlőségre (8884/21)
- A Tanács következtetései – A mesterséges intelligencia hatása a nemek közötti egyenlőségre a munkaerőpiacon (14750/21)

4. Európai Tanács

Az állam-, illetve kormányfők által 2021. május 8-án aláírt Portói Nyilatkozat

<https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

5. Elnökségi trió

A Franciaország, Cseh Köztársaság és Svédország elnökségi trió által aláírt nyilatkozat a nemek közötti egyenlőségről (2022. január)

6. Európai Bizottság

Az emberkereskedelem elleni küzdelemre irányuló uniós stratégia (8090/21)

Az európai gondozási stratégia (COM(2022) 440 final)

A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: Felülvizsgálati jelentés a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról (COM(2022) 383 final)

Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra (COM(2020) 758 final)

2022. évi jelentés a nemek közötti egyenlőségről az EU-ban (7006/1/22 REV 1)

Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia. 6678/20. (Bizottsági hivatkozás: COM(2020) 152 final)

Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

Energy poverty in the EU (Energiaszegénység az EU-ban)

https://energy.ec.europa.eu/topics/markets-and-consumers/energy-consumer-rights/energy-poverty_en

Women in the digital age (Nők a digitális korban), 2018.

Women in the digital age (Nők a digitális korban) – Az Európai Unió Kiadóhivatala (europa.eu)

7. Európai Parlament

Az Európai Parlament 2022. április 7-i állásfoglalása az ukrajnai háború elől menekülő gyermekek és fiatalok uniós védelméről (2022/2618(RSP))

Az Európai Parlament 2022. február 17-i állásfoglalása az európai fiatalok szerepvállalásának növeléséről: a járvány utáni foglalkoztatás és társadalmi fellendülés (2021/2952(RSP))

Az Európai Parlament 2021. január 21-i állásfoglalása a mindenki számára elérhető tisztességes és megfizethető lakhatásról (2019/2187(INI))

Gender perspective on access to energy in the EU: Study for the FEMM Committee (Az energiához való hozzáférés nemi dimenziója az EU-ban: A FEMM bizottság megbízásából készített tanulmány).

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU\(2017\)596816_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/596816/IPOL_STU(2017)596816_EN.pdf)

Women, Gender Equality and the Energy Transition in the EU: Study requested by the FEMM Committee (Nők, nemek közötti egyenlőség és energetikai átállás az EU-ban: A FEMM bizottság megbízásából készített tanulmány).

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU\(2019\)608867_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608867/IPOL_STU(2019)608867_EN.pdf)

8. A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete

Gender equality and the socio-economic impact of the COVID-19 pandemic (A nemek közötti egyenlőség és a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatása), 2021. május 26.

<https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-and-socio-economic-impact-covid-19-pandemic>

Gender and energy (Az energia és a nemek)

<https://eige.europa.eu/publications/gender-and-energy>

Young women and men in the aftermath of the COVID-19 pandemic. A policy brief. (Fiatal nők és férfiak a Covid19-világjárvány után. Szakpolitikai tájékoztató). (2022. október 4.)

<https://eige.europa.eu/publications/young-women-and-men-aftermath-covid-19-pandemic>

Poverty, gender and lone parents in the EU (Szegénység, nemi szerep és egyedülálló szülők az Unióban)

<https://eige.europa.eu/publications/poverty-gender-and-lone-parents-eu>

9. Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) véleménye a nemek közötti egyenlőségről (SOC/731-EESC-2022)

„Táv munka és a nemek közötti egyenlőség – olyan feltételek, amelyek biztosítják, hogy a távmunka ne súlyosbítsa a nem fizetett gondozás és háztartási munka egyenlőtlen eloszlását a nők és a férfiak között, és hogy ez a nemek közötti egyenlőség előmozdításának motorja legyen.” (SOC/662-EESC-2020.)

„Megfizethető és tisztességes lakhatás az EU-ban” (hibrid formában tartott konferencia, 2022. január 6.)

https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/en_conclusions_affordable_and_decent_housing_using_in_the_eu.pdf

10. Eurofound

Eurofound (2021), *Impact of COVID-19 on young people in the EU* (A Covid19 hatása a fiatalokra az EU-ban), Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg.

11. Eurostat

One in five people in the EU at risk of poverty or social exclusion (Az EU-ban minden ötödik ember ki van téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztettség kockázatának)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20211015-1>

Material and social deprivation rate by age and sex (Az anyagi és szociális nélkülözésben élők aránya életkor és nemek szerinti bontásban)

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=ilc_mdsd07&lang=en

Rents up by 17 %, house prices by 45 % since 2010 (A bérleti díjak 17 %-kal, a lakásárak pedig 45 %-kal emelkedtek 2010 óta)

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20220708-1>

Living conditions in Europe - poverty and social exclusion (Életkörülmények Európában – szegénység és társadalmi kirekesztés)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Living_conditions_in_Europe_-_poverty_and_social_exclusion#Key_findings

12. Világbank

Global Growth to Slow through 2023, Adding to Risk of 'Hard Landing' in Developing Economies (A globális növekedés várhatóan 2023 végéig lassulni fog, ami növeli a „kemény landolás” kockázatát a fejlődő gazdaságokban) (2022/038/EFI sz. sajtóközlemény)

13. Egyesült Nemzetek Szervezete

Operational Data Portal / Ukraine Refugee Situation (Műveleti adatportál / Az ukrajnai menekültügyi helyzet)

<https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

UNHCR / *Ukraine: Internally Displaced Persons (IDP)* (Ukrajna: Belső menekültek)

<https://www.unhcr.org/ua/en/internally-displaced-persons>

UNHCR / *Ukraine Emergency* (Az ukrajnai szükséghelyzet)

<https://www.unrefugees.org/emergencies/ukraine/>

14. Nemzetközi Munkaügyi Szervezet

Global Employment Trends for Youth 2022: Europe and Central Asia (A fiatalokat illető globális foglalkoztatási trendek 2022-ben: Európa és Közép-Ázsia)

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/briefingnote/wcms_853326.pdf
